

Jaarverslag 2018

Goedgekeurd op de ALV van 18 januari 2019

Voorwoord.....	2
1. Bestuur en organisatie.....	3
Laegobestuur: samenstelling en aandachtsgebieden	3
Commissie van Aanbeveling.....	4
Laegoleiden	4
2. Missie en visie	5
3. Activiteiten 2018	6
4. Speerpunten 2019	10
5. Communicatie	111

Voorwoord

Beste collegae,

Er gebeurt veel in de ouderenzorg , ook binnen Laego en het Laego bestuur. Helaas hebben we afscheid moeten nemen van Claudia de Waard, beleidsmedewerker voor het bestuur van Laego. Haar taken hebben we in het bestuur verdeeld. Het afgelopen jaar was er helaas geen groep kaderartsen die de opleiding kon afronden. In oktober is er wel weer een nieuwe groep gestart en dus is er momenteel een 1^e en een 2^e jaars groep kaderartsen eerstelijns ouderengeneeskunde in opleiding. Vrijdag 28 juni 2019 ronden de 2^e jaars hun opleiding af en is er 's middags een symposium in Woudschouten, Zeist. Titel: "**Ontpillen, waarom (niet)?**"

Samenwerking is het credo in de ouderenzorg, zo geven wij als Laego het goede voorbeeld door voor huisartsen en specialisten ouderengeneeskunde gezamenlijk de kaderopleiding te organiseren. Ook tot het bestuur is een 2^e specialist ouderengeneeskunde toegetreden: Nettie Lensink. De website is volledig vernieuwd en er zal komend jaar verder aan gewerkt worden. Onderwijs is een van de kerntaken van Laego en daarom is de Laego Academy opgericht. Tevens werkte Laego afgelopen jaar mee aan de Leidse Ouderengeneeskunde Dagen en zal dat op een structurele wijze blijven doen.

Het bestuur is een vertegenwoordiging van de Laegoleden. Wij zijn dus van en voor de Laegoleden. Het komende jaar willen we bekijken hoe het bestuur de Laegoleden nog beter kan ondersteunen en begeleiden. Een enquête hebben jullie hierover ontvangen. Maar alle bestuursleden zijn ook heel benaderbaar en toegankelijk; kom naar ons toe tijdens de 2daagse en deel je ervaringen, vragen, opmerkingen, kritiek en complimenten met ons.

Ik wens jullie allen een leerzame en gezellige 2daagse toe.

Arno Karstens, voorzitter Laego

1. Bestuur en organisatie

Laegobestuur: samenstelling en aandachtsgebieden

In 2018 bestond het dagelijkse bestuur van Laego uit:

Voorzitter	: Arno Karstens
Secretaris	: Claudia de Waard (tot 1 juni 2018)
Penningmeester	: Herman Wisselink
Algemene leden	: Shanti Brandon Jacqueline de Groot Corrie Jongasma (tijdelijk niet actief) Janita Minderhoud - Oudenaarden Nettie Lensink (vanaf oktober 2018) Brenda Ott Annet Wind
Secretariaat NHG	: Mirjam Sijp, Nederlands Huisartsengenootschap

*Laego bestuur, april 2017, vlnr: Janita Minderhoud – Oudenaarden, Corrie Jongasma, Herman Wisselink, Brenda Ott, Annet Wind, Jacqueline de Groot, Frank van Kemenade, Claudia de Waard en Arno Karstens.
Ontbrekend: Shanti Brandon*

Aandachtsgebieden bestuursleden

Advance Care Planning	: Brenda
Beter Oud	: Brenda
Casemanagement dementie	: Jacqueline
ICT/ digitale gegevens uitwisseling	: Shanti
Laego Academy / onderwijs	: Shanti
Laego symposium	: Arno, Annet, Jacqueline
Laego tweedaagse organisatie	: Arno, Mirjam
Ledenbestand	: Mirjam, Herman
LHV/ NHG / Verenso / InEen	: Arno, Annet, Jacqueline
PR (website, nieuwsbrief)	: Brenda en Shanti
Patiëntenparticipatie	: Arno
PvA kwetsbare ouderen	: Jacqueline, Shanti, Brenda, Corrie, Annet en Arno
Senior Friendly Hospital	: Shanti
Wetenschap	: Herman, Janita

Commissie van Aanbeveling

- Prof. Dr. Jacobijn Gussekloo, hoogleraar eerstelijns geneeskunde LUMC
- Prof. Dr. Marjolein Berger, hoogleraar huisartsgeneeskunde UMCG
- Dr. Marc Bruijnzeels, directeur Jan van Es instituut
- Drs. Manon Vanderkaa, directeur KBO-PCOB

Laegoleden

Alle kaderartsen Eerstelijns Ouderengeneeskunde (huisarts en specialist ouderengeneeskunde) kunnen lid worden van Laego. Kaderartsen Eerstelijns Ouderengeneeskunde in opleiding, kunnen aspirant lidmaatschap aanvragen bij Laego. Zij kunnen gedurende de opleiding kosteloos gebruik maken van onderstaande mogelijkheden.

Lidmaatschap geeft:

- Toegang tot de Laegogroep op HAweb;
- Ondersteuning bij intervisie;
- Toegang tot symposia en jaarlijkse tweedaagse georganiseerd door Laego;
- Mogelijkheid voor deelname aan (landelijke) werkgroepen en andere activiteiten waar Laego bij betrokken is. Denk aan onderwijs en het schrijven/herzien van standaarden en richtlijnen op het gebied van ouderenzorg.
- Nascholingspunten (bij deelname aan de Laego tweedaagse en activiteiten) voor herregistratie als kaderarts eerstelijns ouderengeneeskunde.

Lidmaatschap vraagt:

- Kennis en ervaring delen.
- Contributie. Indien er geen contributie wordt betaald (na herinnering) wordt het lidmaatschap stopgezet. Dit geldt dus ook voor de toegang tot HAweb en de jaarlijkse Laego tweedaagse.

Laego heeft op 1 december 2018 175 leden, waarvan 21 aspirant-leden en 1 bijzonder lid. In 2018 heeft Laego 6 nieuwe (aspirant)leden mogen verwelkomen.

Om de vindbaarheid van de kaderartsen te vergroten, worden de contactgegevens van de kaderartsen (na toestemming) op de website van Laego (www.laego.nl) vermeld. Het aanmeldformulier is te vinden op <https://form.jotformeu.com/73481720833356>

2. Missie en visie

Eerstelijngeneeskunde voor ouderen; lokale, persoonsgerichte, passende, proactieve, samenhangende zorg én ondersteuning

Er zijn veel redenen om toe te werken naar een systeem van lokale, persoonsgerichte, passende, proactieve en samenhangende zorg en ondersteuning van kwetsbare ouderen. Omdat bij ouderen met multimorbiditeit en complexe problematiek de kwaliteit van leven voorop staat en deze veelal bepaald wordt door zelfredzaamheid en sociale participatie, werken huisartsen, praktijk- en/of wijkverpleegkundigen nauw samen met welzijnswerkers. Door de toenemende complexiteit van zorg is goede samenwerking, adequate verslaglegging en informatie uitwisseling noodzakelijk.

De medische zorg wordt geleverd vanuit eerstelijnscentra, waarin huisartsen ook nauw samenwerken met paramedici, WMO-consulenten, casemanagers en vele anderen. De ondersteuning wordt zoveel mogelijk geleverd door de eigen omgeving van de oudere, aangevuld met vrijwilligers uit buurtcentra en andere welzijnsvoorzieningen. De ontwikkelingen op het gebied van domotica en veiligheid vergroten de zelfredzaamheid. Als de lijnen kort zijn kunnen signalen adequaat doorgegeven worden en kunnen er tijdig preventieve acties worden ondernomen, met inachtneming van de privacy, respect voor eigen keuzes van ouderen en kwaliteit van leven. Naar verwachting draagt deze manier van werken ook bij aan het betaalbaar houden van ons stelsel en aan het werkplezier voor alle betrokkenen.

Laego, het netwerk van kaderhuisartsen ouderengeneeskunde en kaderartsen Specialisten Ouderengeneeskunde in de Eerste lijn, wil deze ontwikkelingen stimuleren door het draagvlak voor deze veranderingen te vergroten en te adviseren over de uitvoering. Kaderhuisartsen ouderengeneeskunde initiëren en ondersteunen de daadwerkelijke uitvoering.

Laego geeft gevraagd en ongevraagd advies aan beleidsmakers, zowel binnen als buiten de eigen beroepsgroep en stelt zich onafhankelijk op. Tegelijk werkt ze nauw samen met medewerkers van zowel het NHG, Verenso als de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV). Laego stelt de hulpbehoevende oudere centraal en wil bijdragen aan en draagvlak creëren voor die gewenste veranderingen die bijdragen aan de kwaliteit van leven van deze ouderen. Laego is aanspreekpunt voor andere organisaties die in dit transitietraject zitten. Ze toont tevens verantwoordelijkheid en leiderschap door zich uit te spreken voor of tegen bepaalde ontwikkelingen en mee te denken over haalbare en toekomstbestendige oplossingen.

Naast bovengenoemde landelijke en regionale activiteiten in de ouderenzorg, vervult Laego ook een netwerkfunctie voor de kaderartsen Eerstelijns ouderengeneeskunde. Het gaat hierbij om onderlinge uitwisseling, steun, inspiratie en het delen van kennis, ervaringen en materialen.

3. Activiteiten 2018

In de zomer van 2018 is onze nieuwe website gelanceerd: www.laego.nl. In samenwerking met Eveline Korving van Schreef Studio, is onze website geheel vernieuwd. Het is een zelfstandige website, die niet meer hangt onder de website van het NHG. Het logo is iets herzien en het uiterlijk en de inhoud van de website zijn fris, eigentijds en aantrekkelijk gemaakt. De inhoud is continu aan verandering en update onderhevig.

Tevens zijn we in de loop van 2018 gestart met **de Laego Academy**. Dit is een verzamelplaats van gemaakte onderwijsproducten, voornamelijk presentaties, van Laego leden. Deze worden opgeschoond (geen plaatjes) en van een korte introductie voorzien (inhoud, duur, ervaring, auteur). Belangstellenden kunnen een aanvraag doen voor gebruik ervan (tegen betaling van een donatie), waarna we de presentatie graag opnieuw ontvangen en weer beschikbaar maken voor anderen. Shanti Brandon is coördinator van de Laego Academy.

Kaderartsen Eerstelijns Ouderengeneeskunde zijn op vele terreinen actief, o.a. in landelijke werkgroepen, regionale netwerken en onderwijsactiviteiten. Hieronder een greep uit de activiteiten waar Laego afgelopen jaar bij betrokken is geweest (niet volledig):

Thema: Advance Care Planning (ACP)

Toelichting: Herziening toolkit Advance Care Planning m.b.t. het levenseinde (afgerond)

Uitvoerder: Brenda Ott

Thema: Beter Oud

Toelichting: Deelname consortium Beter Oud

Uitvoerder: Brenda Ott

Thema: Comprehensive Geriatric Assessment (CGA)

Toelichting: Deelname klankbordgroep, via NHG / Vilans

Uitvoerder: Mirjam Bezemer. Zij neemt namens Vilans deel aan de klankbordgroep.

Thema: Chronische zorg voor mensen met multimorbiditeit

Toelichting: Deelname aan klankbordgroep van het NIVEL in het kader van het CHRODIS-NL project. In het CHRODIS-NL project wordt onderzocht hoe de zorg voor mensen met meerdere aandoeningen (multimorbiditeit) in Nederland verbeterd kan worden.

Uitvoerders: Janita Minderhoud en Herman Wisselink

Thema: Dementie

Toelichting: Herziening NHG-Standaard dementie

Uitvoerder: Marieke Verlaan, Richard Starmans

Toelichting: Signaalteam Casemanagement Dementie, via NHG en Verenso

Uitvoerders: Jacqueline de Groot

Toelichting: Zorginhoudelijke modules Zorgstandaard Dementie, via NHG

Uitvoerder: Jacqueline de Groot

Toelichting: Richtlijn Probleemgedrag bij dementie, via NHG

Uitvoerders: Fabienne de Witte

Toelichting: Vilans programma Psychofarmaca bij dementie

Uitvoerder: Janita Minderhoud – Oudenaarden

Toelichting: Deltaplan dementie, onderdeel Dementiezorg voor Elkaar
Uitvoerder: Annet Wind

Thema: Gegevensuitwisseling (HIS/ KIS)

Toelichting: Exploratie m.b.t. de gegevensuitwisseling tussen ketenpartners, via InEen
Uitvoerders: Cora van der Velden i.s.m. Willem Vos

Thema: GGZ

Toelichting: addendum kwetsbare ouderen in de specialistische GGZ van het Netwerk
Kwaliteitsontwikkeling GGZ
Uitvoerders: Richard Starmans

Thema: Indicatoren voor de zorg voor kwetsbare ouderen

Toelichting: InEen werkt aan indicatoren in het kader van Transparante Ketenzorg. Als onderdeel van de innovatieset ontwikkelt InEen een beperkte set indicatoren voor de zorg voor kwetsbare ouderen (max 4 à 5).
Uitvoerders: Paul Wouda, Annet Wind

Thema: Huisarts en wijkverpleegkundige

Toelichting: De Inspectie houdt ook toezicht op zorgnetwerken. Zij hebben hiervoor een methode willen zich ook bezig gaan houden met de samenwerking tussen huisarts en wijkverpl
Link: <https://toezichtopzorgnetwerken.igi.nl/>

Thema: LESA Chronische Medicatie en Medicatie-overdracht

Toelichting: Herziening en verbreding van de LESA, via NHG
Uitvoerders: Hilde van Meer

Thema: Mondzorg (afgerond)

Toelichting: Bijdragen aan project 'de mond niet vergeten', via Claar Wierink
Uitvoerders: Richard Starmans (lid stuurgroep), Els Licht, Elvira van Gernerden en Sonja van de Wereld (regionale implementatiegroepen)
Link: <https://www.demondnietvergeten.nl/>

Thema: Ondervoeding

Toelichting: Deelname stuurgroep 'ondervoeding bij ouderen'. Overzicht lopende projecten:
1: De nevenprojecten Goed Gevoed Ouder Worden en De Friesland, opgenomen in het preventie programma Loket Gezond Leven van het RIVM.
2: Het project TrEat: Behoud van een gezond voedingspatroon/ voorkomen van ondervoeding bij zelfstandig wonende ouderen met dementie.
3: Het project Voedingspaspoort, een transmuraal project (zie website stuurgroep ondervoeding).
4: MD-richtlijn ondervoeding, herziening olv Hinke Kruizinga en op basis van de mondiaal vastgestelde GLIM-criteria.
Uitvoerders: Margot Tuijpp i.s.m. Lenny Achthoven en Jacq Muthu
Links: www.goedgevoedouderworden.nl
www.stuurgroepondervoeding.nl

Thema: Plan van Aanpak kwetsbare ouderen

Toelichting: Deelname aan projectgroep en werkgroepen. Trekkers zijn ARGO en InEen. In overleg met diverse partijen wordt een handreiking gemaakt (het 6-stappenplan), worden doelgroepen gedefinieerd en wordt er een gesprekshulp voor een kosten/baten analyse ontwikkeld.

Uitvoerders: Annet Wind, Brenda Ott, Jacqueline de Groot, Shanti Brandon, Arno Karstens

Thema: Senior friendly huisartsen praktijk

Toelichting: Ontwikkeling van concept senior friendly huisartsen praktijk, KBO Raad van Advies

Uitvoerder: Frank van Kemenade

Thema: Valpreventie

Toelichting: Conference en deelname klankbordgroep, via NHG

Uitvoerders: Shanti Brandon en Herman Wisselink

Link: <https://richtlijnendatabase.nl/>

Bijeenkomsten en vergaderingen

Laego tweedaagse (besloten)

Titel: KLEUR AAN HET LEVEN

Datum: 1 en 2 februari 2017

Doel: Congres en netwerkbijeenkomst Laego leden

Toelichting: Het programma is samengesteld door de intervisiegroep Noord Holland. Een heel divers programma, waarbij alle zintuigen aan bod kwamen, er nagedacht werd over hoe ouderen zich zo goed mogelijk kunnen blijven ontwikkelen (o.l.v. wetenschapsjournalist Mark Mieras) en we leerden over leerbaarheid bij dementi (Marie Groenendaal, VS). De eerste dag werd afgesloten met een fantastische proeverij. Op dag 2 werd kleur aan het leven gegeven door stil te staan bij culturele en seksuele diversiteit. Na een sessie over voeding, was er een interview met een wethouder van Amsterdam m.b.t. de 'senior friendly city'. Uiteraard was er veel gelegenheid voor onderlinge ontmoeting en uitwisseling.

Algemene Ledenvergadering (besloten)

Datum: 2 februari 2018

Agendapunten: Notulen, samenstelling bestuur (nieuwe voorzitter), financiën Laego, richtlijn vergoeding activiteiten, jaarverslag 2017, jaarplan 2018, Laego Academy, bijzonder lidmaatschap, ELV inventarisatie, uitreiking RVH-prijs aan Frank Guldemon.

Leidse Ouderengeneeskunde Dagen

Datum: 27 en 28 september

Er was dit jaar geen apart Laego-symposium (geen afstuderende kaderartsen). Wel heeft Laego mede vorm gegeven aan de Leidse Ouderengeneeskunde Dagen (LOD). Verschillende sprekers zijn via ons uitgenodigd (Marieke Verlaan, Linda Tolsma) en we hebben een parallel sessie georganiseerd over kwaliteit van leven bij ouderen (Frederique Ummels, Mirjam Bezemer en Annet Wind). Laego heeft zitting genomen in de voorbereidingscommissie van de LOD en kan zo mede invloed uitoefenen op het programma. Selma Jonkers zit samen met Annet Wind in de cursuscommissie. Ideeën voor de volgende cursus graag sturen naar Annet: a.w.wind@lumc.nl).

Bestuursvergaderingen Laego (besloten)

In 2018 zijn er zes bestuursvergaderingen en is er 1 bestuursdag geweest. Data: 31 januari, 6 maart, 19 april, 20 juni, 18 september, 6 oktober (bestuursdag), 21 november.

Bestuurlijk overleg met NHG, LHV, InEen en Verenso (besloten)

Naast losse contacten is er jaarlijks een formeel bestuurlijk overleg met een afvaardiging van het Laego bestuur en onze beroepsverenigingen. In 2018 waren dit:

- 18-05-2018 INEEN, Brenda en Arno overleg met Anouska Mosterdijk en Frederik Vogelzang
- 13-07-2018 Verenso, Jacqueline en Arno overleg met Nienke Nieuwenhuizen
- 18-10-2018 LHV, Jacqueline en Arno overleg met Garmt Postma en Monica Terhal
- In 2018 is er geen overleg geweest met het NHG, volgend overleg is gepland op 21-02-2018

4. Speerpunten 2019

Inhoudelijk:

- Symposium ter gelegenheid van het afstuderen van de 2^e jaars deelnemers aan de kaderopleiding eerstelijns ouderengeneeskunde op vrijdagmiddag 28 juni 2019 in Woudschouten, Zeist. Titel: "**Ontpillen, waarom (niet)?**" Voorbereiders zijn Janneke de Wal, Birgit Oostveen, Jacqueline de Groot en Annet Wind.
- Ondersteuning Laego leden, plannen naar aanleiding van de enquête (begin 2019)
- Verder ontwikkelen Laego website
- Uitbouwen Laego Academy

Organisatorisch:

- Plan van aanpak Argo, samen met LHV en INEEN werken aan kwalitatief goede zorg voor ouderen in de 1^e lijn en een structurele vergoeding.
- Ondersteuning Laego leden, plannen naar aanleiding van de enquête (begin 2019)

5. Communicatie

Interne communicatie

Via de HAweb groep van Laego kunnen leden samenwerken, documenten delen en discussiëren met andere aangesloten collega's. Ook maakt het bestuur hiervan gebruik voor de communicatie naar en met de leden.

Op 1 december 2018 waren er 158 leden in de Laego HAweb groep.

Externe communicatie

In 2018 is er een nieuwsbrief van Laego verschenen. Zie de website voor inzage in de nieuwsbrieven. Schreefstudio heeft het Laego logo vernieuwd en opgefrist. Daarnaast hebben bestuursleden nieuwe visitekaartjes gekregen en zijn er visitekaartjes voor de Laego Academy gemaakt. Er zijn boodschappenmuntjes met het Laego logo aangeschaft om uit te delen op congressen. Er is een banner in de maak voor bij een congresstand, met het Laego logo en aansprekende kernwoorden.